

НЕОФІЦІЙНИЙ ПЕРЕКЛАД

Уряд України

та

Програма Розвитку ООН

План дій програми ПРООН в Україні (2006-2010)

Зміст

Базова угода	3
Частина I. Основа для відносин	3
Частина II. Аналіз наявної ситуації	3
Частина III. Досвід попередньої співпраці та висновки	5
Частина IV. Пропонована програма	6
Частина V. Стратегія партнерства	16
Частина VI. Управління програмою	17
Частина VII. Моніторинг та оцінка	19
Частина VIII. Зобов'язання ПРООН	20
Частина IX. Зобов'язання уряду	20
Частина X. Інші положення	23
ДОДАТОК 1: Рамкова таблиця результатів і ресурсів	

Базова угода

Уряд України та Програма Розвитку ООН (ПРООН) в Україні досягли взаємної згоди щодо змісту цього документа та своєї відповідальності за впровадження Програми діяльності ПРООН в Україні.

Поглиблюючи взаємні домовленості та співпрацю, метою яких є реалізація Декларації тисячоліття, Цілей розвитку тисячоліття та конвенцій ООН, що їх зобов'язалися виконувати Уряд України та ПРООН,

використовуючи досвід і результати, отримані під час впровадження попередньої Програми діяльності ПРООН в Україні (2001-2005 рр.) та

вступаючи в новий період співпраці (2006-2010 рр.);

декларують, що ці зобов'язання виконуватимуться в дусі тісної співпраці, і повідомляють, що вони домовляються про наступне:

Частина I: Основа для відносин

1.1. ОСКІЛЬКИ Уряд України (далі – Уряд) та Програма розвитку ООН (далі – ПРООН) уклали між собою базову угоду про спрямування допомоги ПРООН Україні (Стандартна базова угода про допомогу – СБУД), яку обидві сторони підписали 18 червня 1993 року, на підставі Статті I параграфу 2 СБУД, Уряд України отримує доступ до допомоги ПРООН Україні, і цю допомогу буде надано та одержано згідно з відповідними постановами та рішеннями компетентних органів ПРООН, а також у залежності від наявності необхідних коштів ПРООН. Зокрема, виконавчий комітет ПРООН своїм рішенням 2005/1 від 28 січня 2005 року схвалив нові фінансові положення та правила, і, разом із ними, нові визначення термінів “виконання” та “впровадження”, що дає змогу ПРООН у повному обсязі впровадити нові «Спільні процедури складання програм допомоги країнам», на підставі ініціативи зі спрощення та гармонізації, розробленої Групою Розвитку ООН. Із врахуванням цього рішення, цей План дій програми ПРООН в Україні (ПДПУ) разом із складеними у відповідності з ним річними робочими планами (які мають становити частину цього ПДПУ та бути включеними до нього за посиланням) сукупно складають проектний документ, на який посилається СБУД.

Частина II. Аналіз наявної ситуації

2.1. Політичні події, які відбулися в Україні наприкінці 2004 і на початку 2005 років, стали переломними для України. Громадяни виявили безпрецедентну рішучість в обстоюванні своїх прав і захисті свобод і вийшли на вулиці, вимагаючи вільних і чесних виборів, а також проведення широких реформ державного управління та поліпшення економічних можливостей. Новий уряд відреагував на ці вимоги, обіцяючи докорінно змінити відносини між державою та громадянами і, насамперед, посилити увагу до особистої гідності та свободи, формування громадянського суспільства і демократії та розбудови єдиної держави, в якій панують закони, міжнаціональна та міжконфесійна гармонія, соціальна справедливість і добробут.

2.2. Суспільні зміни 2004 року сталися у відповідь на недосконалі і неповні політичні та економічні реформи. Прощання України з комунізмом було непростим. Хоча держава впровадила багато демократичних інституцій і підходів, система державного управління залишається надмірно централізованою, обтяжливою та забюрократизованою. Процвітає корупція; немає чіткого розмежування повноважень і відповідальності між центральними та місцевими органами влади; система правосуддя і засоби масової інформації зазнають політичного тиску; громадський контроль за державними органами слабкий.

2.3. Не завершено також економічних перетворень. Після десятиліття економічного спаду в 2000 році відновилося зростання валового внутрішнього продукту (ВВП), яке досягло в 2003 і 2004 роках відповідно 9,3 % і 12 %, – що відповідало найвищим темпам зростання у світі. Економічне зростання тривало і в 2005 році, хоча й повільнішими темпами, ніж раніше. Зберігалася макроекономічна стабільність (за винятком періоду перед виборами 2004 року), і було впроваджено регуляторні реформи, які сприяли економічному зростанню. Однак, незважаючи на п'ять років інтенсивного розвитку, Україна залишається однією з найбідніших країн у Європі. Приблизно чверть населення живе за національно встановленою межею бідності. Згідно з даними *“Звіту про людський розвиток за 2004 рік”*, найбідніші 30% населення отримують 12,5% усього доходу країни.

2.4. Крім того, численні усадковані структурні проблеми є загрозою для спроможності України забезпечувати стабільне економічне зростання. Зберігаються тісний державний контроль над підприємствами, бюрократичне втручання в господарську діяльність загалом; права власності залишаються незахищеними. Корпоративне законодавство, особливо у сфері регулювання діяльності акціонерних компаній, недосконале або відсутнє. Надмірне державне регулювання завдає шкоди роботі малих і середніх підприємств. Штучні монополії вносять спотворення у функціонування ринків. Така структура економіки створює стимули для корупції.

2.5. Економічне зростання не призвело до загальмування процесу погіршення якості та доступності державних послуг у таких сферах, як освіта, охорона здоров'я та соціальне забезпечення. У 2004 році індекс людського розвитку (ІЛР) для України становив 0,766 (з використанням даних за 2003 рік). Ця цифра все ще нижча, ніж для 1991 року, головним чином внаслідок подальшого погіршення показника очікуваної тривалості життя, і загалом, ВВП України не досяг рівня, який був до проголошення незалежності. Трьома найбільш помітними симптомами соціальних негараздів є демографічні показники: (а) Україна має низький рівень народжуваності; (б) тривалість життя низька, особливо для чоловіків (56,5 років) та (с) відбувається постійний масовий від'їзд робітників, які шукають доброго заробітку за кордоном. Населення України за період між 1997 і 2003 роками скоротилося від 50,2 млн. до 47,5 млн. чол. Сільське населення істотно бідніше за міське, яке становить 67% усього населення України.

2.6. Особливо уразливими до наслідків поширення бідності та неефективної системи соціального захисту є жінки та молодь. Так, частка молоді в загальній кількості безробітних сягає близько 40% у містах і 25,2% – у сільській місцевості. За оцінками, ВІЛ/СНІДом уражено 1,4% всього дорослого населення, і швидкість збільшення кількості нових жертв цієї інфекції є однією з найвищих у Європі. Кількість наркоманів, зареєстрованих у Міністерстві внутрішніх справ України, зросла протягом останніх п'яти років удвічі. Серйозною проблемою є насильство у сім'ях, і більш ніж половина перших шлюбів закінчується розлученням. Молодь і жінки не беруть активної участі в прийнятті важливих державних рішень. Занепокоєння викликає також захищеність населення: в Україні щороку реєструється близько 18 000 кримінальних справ, пов'язаних з торгівлею людьми.

2.7. Захищеність населення в Криму та в місцевості, яка постраждала від Чорнобильської ядерної катастрофи 1986 року, викликають стурбованість як в Україні, так і за кордоном. Повернення корінного татарського населення, примусово депортованого з Криму до Середньої Азії, все ще потребує інтенсивних заходів, спрямованих на забезпечення міжнародної інтеграції та зміцнення регіональної безпеки. Так само, мешканці населених пунктів, які зазнали негативних наслідків Чорнобильської аварії, досі страждають від невизначеності, пов'язаної з тривалою дією малих доз радіації, та від обмежених можливостей соціально-економічного розвитку. Під час президентських виборів 2004 року чітко проявилися і нині потребують вирішення яскраво виражені регіональні відмінності в підходах, перспективах і очікуваннях жителів західного та східного регіонів України.

2.8. Ратифікувавши в 2004 році Кіотський протокол, Україна підтримала всі основні конвенції ООН, які стосуються охорони навколишнього природного середовища. Однак

населення всієї країни залишається уразливим до наслідків діяльності, яка призводить до марнотратства енергії та завдає шкоди довкіллю. Важка промисловість в Україні надзвичайно енергоємна, а централізоване тепlopостачання і міський транспорт належать до основних забруднювачів повітря. Як наслідок, на Україну припадає близько 2% глобальних викидів двоокису вуглецю в атмосферу. На карпатську лісову та гірську екосистему негативно впливають господарська діяльність і будівництво житла. Вирубування лісів у карпатському регіоні створило загрозу для басейну річки Тиса. Промислове забруднення, колишня сільськогосподарська діяльність і наслідки Чорнобильської аварії загрожують біорізноманіттю поліських заболочених територій і якості води в усій Україні.

2.9. Новий уряд України прагне тіснішої інтеграції з Європейським Союзом і з глобальною економікою через членство у Світовій організації торгівлі, і розглядає це ключовим чинником вирішення багатьох соціально-економічних проблем і завдань людського розвитку, що стоять перед Україною. Найбільш пріоритетним завданням наступних кількох років буде завершення реформ, розпочатих наприкінці 1990-х років і на початку 2000 року.

Частина III. Досвід попередньої співпраці та висновки

3.1. У Рамковому документі про співпрацю між Україною та ПРООН на 2001-2005 роки було визначено три основні сфери програм співпраці: (а) *зміцнення демократичного державного управління*; (б) *захист людини та розвиток* та (с) *енергетика та довкілля задля сталого розвитку*. У центрі уваги всіх програм мали бути питання гендеру, інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ) та прав людини. На підставі звіту «Оцінка результатів розвитку» та відвідування України Виконавчою Радою ПРООН у 2004 році було зроблено висновок, що програма ПРООН була тісно пов'язана з пріоритетами України.

3.2. *Демократичне державне управління*. Найвагомим внеском у цій сфері стала ініціатива ПРООН у середині 2004 року з формування комісії “Блакитної стрічки”, до складу якої увійшли місцеві та іноземні експерти. Оскільки наприкінці 2004 року в Україні мали відбутися президентські вибори, на цю комісію покладалося завдання з підготовки рекомендацій для нового президента щодо стратегічної політики. Було розроблено стислий документ, *«Пропозиції Президенту: нова хвиля реформ»*, який містив понад 100 конкретних рекомендацій для нової урядової команди. Цей звіт отримав високу оцінку і допоміг новому уряду України в підготовці його програми, оголошеної при вступі уряду в чинність, та в здобутті міжнародної підтримки зусиль України щодо започаткування “другої хвилі” економічних, політичних і соціальних реформ.

3.3. ПРООН брала активну участь в освітніх заходах, спрямованих на те, щоб молоді люди могли стати громадянами демократичного суспільства, та допомогала місцевим органам влади надавати державні послуги на високому рівні, а також залучувати до цього громадськість. У Рахунковій палаті, Офісі Уповноваженого з прав людини та у Верховній Раді України створено достатній потенціал для підвищення підзвітності державних органів, усвідомлення важливості прав людини та парламентського контролю. ПРООН працювала над розбудовою спроможності громадських організацій, приватного сектора та науково-викладацьких кіл брати участь у формуванні політики та прийнятті важливих для суспільства рішень. Праця з місцевими громадами в Криму та в районах, які постраждали від Чорнобильської аварії, допомагає створювати життєздатні установи на місцевому рівні, які сприяють демократичному управлінню, орієнтованому на потреби населення, а також децентралізації та місцевому розвитку.

3.4. *Безпека людини та розвиток*. ПРООН відіграла провідну роль у формуванні належного реагування системи ООН і уряду України на загрозу поширення епідемії ВІЛ/СНІДу. Як наслідок, в Україні значно зріс рівень усвідомлення та розуміння небезпеки, пов'язаної з ВІЛ/СНІДом. ПРООН також зробила важливий внесок в обговорення стратегічної політики та законодавства, необхідних для стимулювання економічного розвитку, залучення громадськості до процесу прийняття рішень, проведення реформи у

сфері освіти, створення гнучкого ринку праці та досягнення збалансованого розвитку агропромислового комплексу.

3.5. Суспільна мобілізація та впровадження інституційних механізмів, що необхідні для політичної, соціальної, економічної та культурної інтеграції багатонаціонального населення Криму, дали позитивні результати в забезпеченні миру, стабільності та розвитку. Так само мешканці населених пунктів, які постраждали від Чорнобильської аварії, активно залучалися до впровадження проектів, спрямованих на соціальне, економічне та екологічне відродження цієї території.

3.6. Просвітницька робота та навчання спонукали керівників держави включати в державну політику гендерні підходи. Зокрема, в законодавчій базі України було передбачено однакові можливості для чоловіків і жінок; крім того, було переглянуто сімейний кодекс з тим, щоб у ньому було відображено гендерні питання; до правової бази було внесено зміни, які посилюють положення, спрямовані на подолання торгівлі людьми та насильства щодо жінок.

3.7. *Охорона навколишнього природного середовища та сталий розвиток.* Допомога ПРООН сприяла громадському діалогу про концепції сталого розвитку та їх інтеграцію до національної стратегії у сфері охорони довкілля. Поліпшилася спроможність формулювати та впроваджувати законодавство, пов'язане з цією сферою. Спираючись на свій досвід роботи в Криму та в регіоні, ураженому Чорнобильською катастрофою, ПРООН надавала місцевим органам влади допомогу в застосуванні ними підходів до сталого розвитку, які базуються на потребах місцевих громад, пропонуючи муніципалітетам ефективну методологію суспільної мобілізації.

3.8. Звіт «Оцінка результатів розвитку», підготовлений в 2004 році пояснює успіхи ПРООН у досягненні результатів таким трьома чинниками: (а) використанню Цілей розвитку тисячоліття (ЦРТ) як керівництва у розробці програм; (б) щонайактивнішій участі ПРООН в міжнародних заходах, мета яких – вирішення найгостріших проблем з використанням партнерських зв'язків з численними зацікавленими сторонами, та спрямування уваги на права людини та поліпшення рівня життя; і (с) реагуванню на пріоритети уряду та забезпеченні участі урядовців у розробці програм ПРООН. В «Оцінці результатів розвитку» наголошується також на необхідності зосередитися на найважливіших програмах.

3.9. Передбачається, що в майбутньому ПРООН посилить свої зусилля, спрямовані на стимулювання ефективного державного управління; сприятиме реалізації політики, орієнтованої на економічне зростання, яке дасть змогу подолати надмірну нерівність; працюватиме над встановленням домовленостей про партнерство між урядовими установами, громадськими організаціями і організаціями приватного сектора з подібними інституціями в сусідніх країнах; надаватиме уряду України підтримку в поширенні успішної практики в масштабах усієї країни і зосередить свою програмну діяльність на досягненні ЦРТ, співпраці з Європейським Союзом і підвищенні ефективності та координації програм допомоги.

Частина IV. Пропонована програма

4.1. У рамках Програми діяльності ПРООН в Україні на 2006-2010 роки надаватиметься підтримка національним пріоритетам, викладеним в програмах уряду України, та допомога Україні в досягненні нею більш високих економічних і соціальних стандартів, а також у реалізації її європейського вибору. У своєму підході до розробки програм, ПРООН керуватиметься координацією дій з донорами та з іншими партнерами, що працюють у сфері розвитку, об'єднанням зусиль задля обміну знаннями та зміцненням партнерських зв'язків з органами влади, громадськими організаціями, діловими колами та міжнародними організаціями розвитку. Нейтралітет ООН використовуватиметься для створення платформи для політичних дискусій і досягнення згоди в питаннях, які мають вирішальне значення для розвитку України. Крім того, нова програма діяльності ПРООН в Україні використовуватиме

порівняльні переваги ПРООН у сфері людського розвитку та просвітницьку роботу щодо ЦРТ. Вона спиратиметься також на здобутки та досвід ПРООН у наданні політичних консультацій високого рівня та на її спроможність започатковувати інноваційні демонстраційні проекти на місцевому рівні й сприяти використанню “ноу-хау” цих проектів під час складання національних програм.

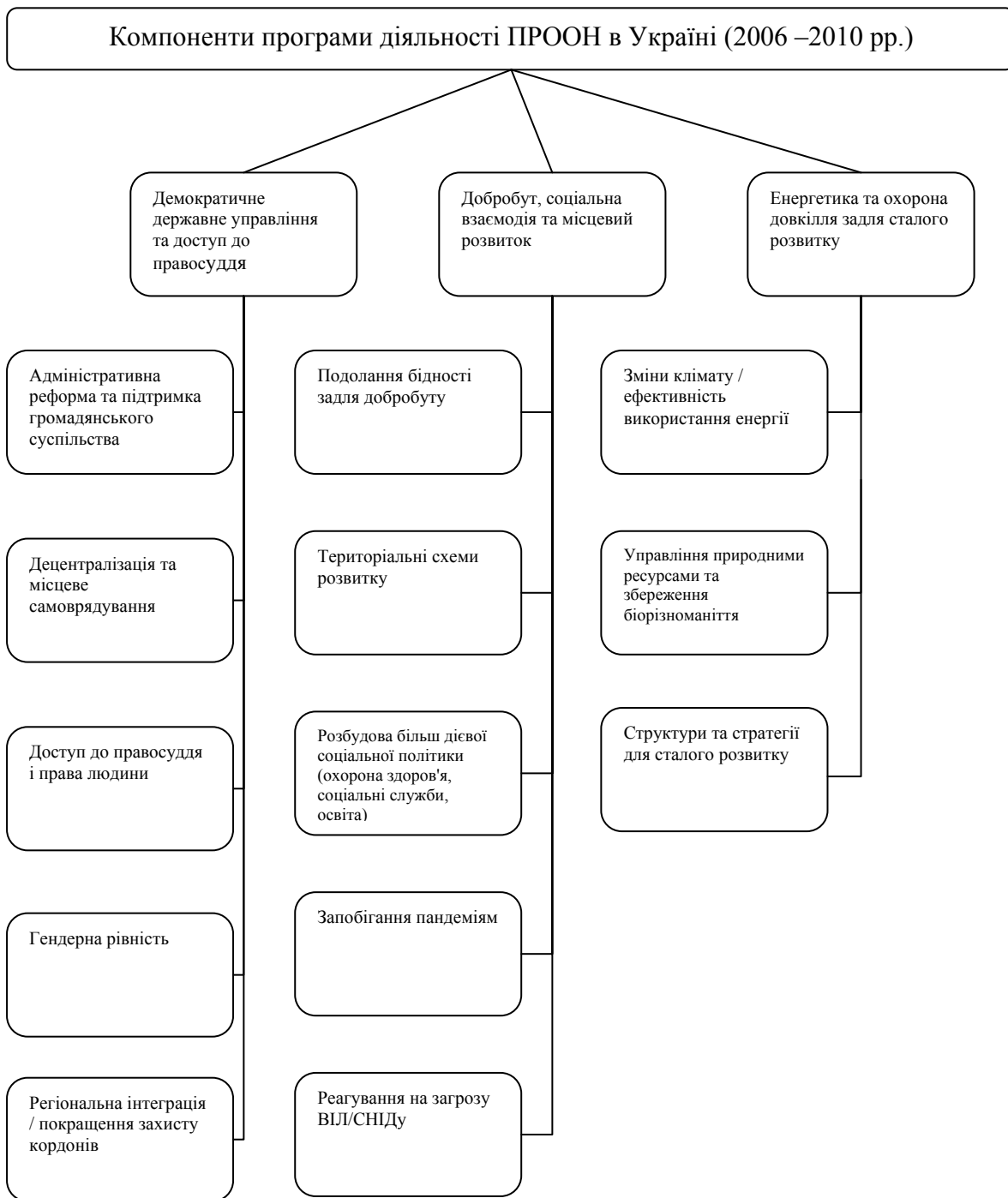
4.2. Процес регулярних консультацій з питань стратегічної політики, підтриманий ПРООН в рамках ініціативи комісії “Блакитної стрічки” (КБС), триватиме і в наступному циклі програми діяльності ПРООН в Україні. Надання консультацій з поточних питань здійснюватиметься за допомогою регулярних зустрічей з керівництвом країни та підготовки оперативних і регулярних рекомендацій і стратегічних документів, коментарів до проектів законів, матеріалів КБС, звітів ЦРТ і національних звітів з людського розвитку. Ці документи дадуть змогу проводити неперервний аналіз соціально-економічної ситуації в Україні, висвітлювати нові тенденції і проблеми розвитку та розробляти рекомендації щодо стратегічної політики. Крім того, компонент розробки стратегічної політики залишиться невід’ємною частиною всіх проектів ПРООН, метою яких є надання підтримки в підготовці стратегій секторального розвитку. Національні партнери, особливо лідери громадських організацій, братимуть активну участь у розробці всіх стратегічних документів, що підвищить значимість цих документів в Україні та посилить національний потенціал у сфері формування стратегічної політики.

4.3. Підходи, які спираються на територіальний і місцевий розвиток, що пройшли успішну перевірку в Криму, чорнобильському регіоні та кількох пілотних муніципалітетах, будуть поширені також на інші регіони. Буде встановлено партнерські зв’язки між організаціями місцевих громад, приватним сектором і місцевими органами влади та розбудовано спроможність спільного планування та управління місцевим розвитком. Досвід, здобутий на місцях, використовуватиметься в обговореннях рішень щодо стратегічної політики та під час впровадження реформ, спрямованих на децентралізацію.

4.4. ПРООН надалі працюватиме над посиленням спроможності уряду ефективно координувати та управляти ресурсами технічної допомоги. Дотримуючись рекомендацій Паризької декларації про ефективність допомоги, ПРООН сприятиме діалогу між урядом України та спільнотою донорів, який дасть змогу забезпечити узгодження зовнішньої допомоги з національними пріоритетами розвитку, планами дій і стратегіями, уникнути дублювання діяльності донорів і забезпечити почуття власності уряду і населенню країни щодо стратегій розвитку, підготовлених за допомогою ПРООН. Щоб допомога ПРООН дала максимальний результат, буде започатковано поступовий перехід до програмних і загальносекторальних підходів.

4.5. ПРООН братиме безпосередню участь у досягненні показників, встановлених у Рамковій програмі допомоги ООН в Україні (РПД ООН) на 2006-2010 роки, зосереджуючи увагу на трьох взаємопов’язаних сферах розвитку: (1) демократичному управлінні та доступу до правосуддя; (2) добробуті, соціальній взаємодії та місцевому розвитку та (3) енергетиці та охороні довкілля задля сталого розвитку. Нова програма повністю відповідатиме цілям ДФБП* і підтримуватиме уряд в досягненні ЦРТ. Питання гендеру, підтримки громадянського суспільства та конкретні ініціативи, які стосуються молоді, будуть включені до кожного з компонентів програми.

* ДФБП (Документ про фінансування на багаторічну перспективу) є документом ПРООН, в якому викладено глобальні пріоритети та стратегію ПРООН на чотирирічний період. На рівні представництва ПРООН в Україні ДФБП використовується для середньострокового та річного планування та звітності.

ДЕМОКРАТИЧНЕ ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ ТА ДОСТУП ДО ПРАВОСУДДЯ

4.6. ПРООН надаватиме підтримку у проведенні реформ, спрямованих на демократизацію державного управління у таких двох сферах допомоги, визначених в Рамковій програмі допомоги ООН в Україні: (1) інституційних реформах, які дадуть змогу всім людям користуватися своїми правами, та (2) підтримка громадянського суспільства, що дасть змогу населенню отримувати державні послуги та користатися своїми правами.

4.7. ПРООН надаватиме уряду України підтримку в розвитку стратегічного бачення ефективного державного управління, яке відповідатиме найкращій світовій практиці та полегшить інтегрування України до структур ЄС. ПРООН очолить тематичну групу з

інституційних реформ, яка забезпечуватиме кращу координацію технічної допомоги в цій сфері. Згідно з пріоритетами програм уряду України та Плану дій Україна – ЄС, у *Програмі демократичного державного управління та доступу до правосуддя* основна увага приділятиметься таким сферам: (i) адміністративній реформі та підтримці громадянського суспільства, (ii) децентралізації та місцевому самоврядуванню, (iii) доступу до правосуддя та правам людини, (iv) гендерній рівності та (v) регіональній інтеграції/покращенню захисту кордонів.

4.8. Адміністративна реформа та підтримка громадянського суспільства. Досягнення Україною успіху в її євроінтеграційних прагненнях залежатиме від прогресу в перебудові відносин між громадянами та державою в напрямі відносин, які будуються на взаємній довірі та пошані до демократичних цінностей і верховенства права. ПРООН надаватиме підтримку такій перебудові, посилюючи інституційну спроможність центральних і місцевих органів влади ефективно надавати якісні послуги населенню та створюючи середовище, сприятливе для участі громадянського суспільства в процесі прийняття рішень. У масштабах всієї країни надаватиметься підтримка у впровадженні в державне управління підходів, які базуються на дотриманні прав людини.

4.9. ПРООН надаватиме консультації з питань стратегічної політики у сфері реформування державної служби та антикорупційних заходів, включаючи розробку законодавства, яке забезпечуватиме підзвітність, подібно до нового адміністративно-процесуального кодексу та морального кодексу державних службовців; допомагатиме в розбудові Академії державного управління та інших навчальних закладів та демонструватиме нові підходи до державної служби за допомогою пілотних проектів з окремими державними установами.

4.10. Для зміцнення практики відкритого державного управління буде використано найкращий світовий досвід, розвинуто електронне управління та полегшено доступ населення до інформації. ПРООН допомагатиме в розбудові потенціалу органів влади, приватного сектора та громадських організацій з тим, щоб посилити їх участь у діалозі щодо формування політики та у відкритому процесі прийняття рішень. У партнерстві з Європейською Комісією буде започатковано нову ініціативу з метою розширення можливостей громадських організацій щодо захисту економічних прав населення України. ПРООН надалі розвиватиме спроможність партнерів з недержавного сектора брати участь у формуванні довгострокової політики на базі ЦРТ і здійснювати моніторинг впровадження законодавчих і нормативно-правових актів на національному та місцевому рівнях. Доступ населення до інформації буде покращено завдяки розбудові організаційно-технічного та кадрового потенціалу органів влади та засобів масової інформації. ПРООН сприятиме впровадженню концепцій електронного управління та введення його інструментарію в державне управління, що дасть змогу підвищити рівень прозорості та ефективності діяльності органів державного управління.

4.11. Децентралізація та місцеве самоврядування. ПРООН підтримуватиме процеси децентралізації, започатковані урядом України, надаючи консультації щодо вдосконалення законодавства та сприяючи розбудові спроможності регіональних, муніципальних і місцевих органів влади працювати за умов децентралізації функцій. Спираючись на найкращу практику Чорнобильської та Кримської програм, а також програм “Доброчесність у дії” та «Муніципального сталого розвитку», ПРООН зміцнюватиме децентралізовані інституційні практики через надання органам влади підтримки у встановленні тісніших партнерських зв'язків з громадськими організаціями та приватним сектором, сприяння прозорому управлінню державними ресурсами, поліпшення якості надаваних послуг і стимулювання співпраці між різними містами та регіонами. Впроваджуватимуться навчальні програми для державних службовців, що допоможуть їм здійснювати делеговані функції, окрім того, в пілотних регіонах будуть створені ресурсні центри з ефективного державного управління.

ПРООН також сприятиме взаємодії органів влади всіх рівнів задля забезпечення розвитку національних стратегій, які враховуватимуть місцеві потреби.

4.12. Доступ до правосуддя і права людини. ПРООН надаватиме підтримку уряду України в його прагненні реформувати систему правосуддя та забезпечити загальний захист прав людини. Разом із національними та міжнародними партнерами, ПРООН працюватиме над посиленням незалежності, прозорості та ефективності судової системи України. Надаватимуться стратегічні консультації щодо «Концепції розвитку судової системи», а також висококваліфіковані експертні оцінки під час розробки та огляду нового законодавства. Особлива увага приділятиметься допомозі уряду України в його зусиллях із створення системи адміністративних судів. Активно підтримуватиметься впровадження засобів ІКТ, що дасть змогу підвищити ефективність і прозорість роботи судів і забезпечити громадський доступ до судових рішень.

4.13. ПРООН надалі сприятиме зміцненню можливостей України виконувати міжнародні зобов'язання у сфері прав людини. Забезпечуватиметься тісна співпраця з Верховною Радою, урядом України та громадськими організаціями, яка дасть можливість посилити реагування державних установ на порушення прав людини та поліпшити спроможність цих установ здійснювати моніторинг прав людини та готувати відповідну звітність. ПРООН підтримуватиме ідею створення мережі офісів Уповноваженого з прав людини, які займатимуться різними видами порушень прав людини.

4.14. Використовуючи позитивний досвід пілотних громадських бюро, створених в рамках програми «Доброчесність у дії», ПРООН надаватиме політичну підтримку в питаннях удосконалення законодавства про безплатну юридичну допомогу і в розбудові можливостей зацікавлених національних установ у створенні ефективної системи безплатної юридичної допомоги для населення.

4.15. Всі проекти ПРООН використовуватимуть у роботі з національними партнерами підходи, які враховують права людини. Громадським організаціям та засобам масової інформації надаватиметься підтримка, щоб вони могли протидіяти різним видам дискримінації та порушень прав людини.

4.16. Гендерна рівність. ПРООН розробить рекомендації із впровадження гендерно-чутливих підходів до державної політики; надасть уряду України допомогу у виконанні Національного плану заходів із досягнення гендерної рівності на 2006 – 2015 роки; та допомагатиме центральним і місцевим органам влади та громадським організаціям у розробці гендерних стратегій і проведенні гендерної експертизи регіональних бюджетів. Буде організовано широку інформаційну кампанію із запобігання гендерному насильству і надано підтримку НУО, центрам «Чоловіки проти насильства», соціальним установам і міліції щодо запобігання гендерному насильству у родинах.

4.17. Регіональна інтеграція /покращення захисту кордонів. ПРООН у тісній співпраці з ЄС надаватиме допомогу зміцненню загальної спроможності України щодо захисту кордонів і наближенню стандартів у цій сфері до рівня і найкращої практики ЄС, що сприятиме виконанню Україною своїх зобов'язань, визначених у «Плані дій Україна – ЄС». Очікується, що діяльність ПРООН у цій сфері забезпечить: зменшення кількості зловживань на митниці (включаючи контрабанду зброї та наркотиків); протидію торгівлі людьми та незаконному перетину кордону; збільшення митних надходжень; і полегшить ввіз в Україну неконтрабандних товарів. Особливу увагу буде звернено на розвиток співпраці на регіональному та субнаціональному рівні у рамках програм боротьби з контрабандою наркотиками і зменшення споживання наркотиків. Крім ефективного контролю за перетином кордону, ці заходи охоплюватимуть: вдосконалення законодавчої та нормативно-правової

бази, створення системи виявлення наркотиків, яку використовуватимуть правоохоронні органи, та організацію кампанії зі зменшення шкоди, пов'язаної з наркотиками.

ДОБРОБУТ, СОЦІАЛЬНА ВЗАЄМОДІЯ ТА МІСЦЕВИЙ РОЗВИТОК

4.17. ПРООН надаватиме уряду України допомогу в досягненні його основної мети: подолання бідності, зменшення соціальної нерівності та поліпшення рівня життя в усій країні. ПРООН активно працюватиме у двох сферах допомоги в рамках Рамкової програми ООН для України: (1) добробут проти бідності через збалансований розвиток та підприємництво та (2) охорона здоров'я та базові соціальні послуги із зосередженням особливої уваги на поліпшенні якості та доступності цих послуг. Заходи цієї частини програми безпосередньо впливатимуть на досягнення трьох цілей «Документа про фінансування на багаторічну перспективу», а саме: (i) досягнення ЦРТ і зниження рівня бідності населення; (ii) запобігання кризам і ліквідації їх результатів та (iii) контролю за поширенням ВІЛ /СНІДу.

4.18. Подолання бідності задля добробуту. ПРООН підтримуватиме нову хвилю соціальних та економічних реформ, пов'язаних з національними завданнями ЦРТ, Планом дій Україна – ЄС і рекомендаціями Комісії «Блакитної Стрічки». Надаватиметься допомога для покращення національних спроможностей щодо збору соціально-економічних даних та моніторингу, прогнозування і стратегічного планування, а також у розробленні річних, середньо- і довгострокових національних програм соціально-економічного розвитку та у створенні національної системи моніторингу та звітності щодо досягнення українських ЦРТ. ПРООН сприятиме запровадженню європейських показників соціальної взаємодії у дискусії про ЦРТ, яка ведеться в Україні, та створенню інституційних схем, які забезпечать зв'язок секторальних програм із національними завданнями в рамках ЦРТ. Органи влади та громадські організації на місцевому рівні проходять навчання з питань розробки регіональних стратегій розвитку на базі українських ЦРТ.

4.19. У співпраці з національними партнерами та спільнотою донорів, ПРООН допомагатиме в створенні законодавчого, нормативно-правового та інституційного середовища, сприятливого для залучення інвестицій і розвитку торгівлі та приватного сектора. ПРООН також надаватиме консультації у стратегічних питаннях реструктуризації економіки та реформування податкової, фінансової і регуляторної систем. Зокрема, надаватиметься підтримка уряду України в його діях, спрямованих на спрощення і підвищення прозорості податкової системи України. ПРООН сприятиме розробці нового Податкового кодексу, зниженню податкового тягаря (зокрема, завдяки зниженню податку на прибуток підприємств, ставки ПДВ і податків на фонд заробітної плати) та поліпшенню адміністрування податків і податкової дисципліни. Крім того, українським партнерам надаватиметься підтримка у створенні адекватної та узгодженої правової бази, необхідної для розвитку фінансового сектора. ПРООН сприятиме вдосконаленню Цивільного кодексу та прийняттю законів і нормативних актів, які забезпечать захист прав власності та впровадження міжнародно-прийнятих механізмів регулювання фінансових ринків. Надаватиметься консультативна підтримка стратегічним заходам, спрямованим на посилення припливу капіталу до фінансового сектора, у тому числі таким: лібералізації правил інвестування в банки та страхові компанії; зменшення рівня регулювання у грошовій сфері та дозволу на допуск в Україну іноземних банків. ПРООН надалі співпрацюватиме зі своїми партнерами з уряду України над тим, щоб забезпечити використання Україною можливостей, що їх дає членство у СОТ, повною мірою.

4.20. Нова Програма допомоги Україні застосовуватиме комплексний підхід до підтримки розвитку приватного сектора та його залучення до співпраці. Будуть встановлені партнерські відносини з приватним сектором і впроваджуватимуться спільні ініціативи, які повинні продемонструвати роль приватного сектора в процесі розвитку та сприяти посиленню

корпоративної відповідальності у соціальній сфері відповідно до положень «Звіту про сприяння підприємництву» та «Глобального договору». Слід сформулювати позитивний образ приватного сектора як рушійної сили розвитку та інновацій. ПРООН займатиметься також просвітницькою діяльністю, розбудовою потенціалу та розробкою стратегії, які дадуть змогу посилити ефективну співпрацю між приватним сектором і державними органами влади та підвищити інвестиційну привабливість українських підприємств. Підтримуватиметься діалог між державним і приватним секторами, який сприятиме: 1) покращенню законодавчої бази для надання дозволів і ліцензій та встановлення державного контролю за роботою суб'єктів економічної діяльності; 2) підзвітності регуляторних органів за результати своєї діяльності і 3) захисту підприємств від свавільних перевірок. Національним партнерам також надаватиметься допомога в розробці комплексної стратегії підвищення конкурентоспроможності країни, зміцнення незалежності Антимонопольного комітету та посилення конкуренції у взаємопов'язаних видах діяльності.

4.21. ПРООН надалі розвиватиме організаційно-технічний і кадровий потенціал місцевих установ у сфері державного управління економікою, надання послуг і управління ресурсами. Програми ПРООН, спрямовані на розвиток окремих територій, надаватимуть підтримку в розробці програм економічного розвитку та розвитку підприємництва, сприятимуть вдосконаленню інфраструктури для бізнесу, покращуватимуть доступ до мікрокредитування, сучасних технологій і ринків. Забезпечення нових можливостей для навчання та створення нових робочих місць завдяки зміцненню партнерства між державним і приватним секторами дасть змогу підвищити рівень зайнятості на місцевому рівні. Особливу увагу буде приділено підтримці жінок та збільшенню їх зайнятості, що сприятиме зниженню надмірного рівня безробіття серед жінок і подоланню фемінізації бідності.

4.22. Нинішню діяльність ПРООН у сфері аграрної політики буде розширено так, що вона охоплюватиме ініціативи з розвитку села. Надаватимуться консультації з формування комплексної національної стратегічної політики розвитку села, і будуть започатковані пілотні проекти, які надаватимуть підтримку розвитку місцевого самоуправління та впровадженню ініціатив щодо самозайнятості населення у сільській місцевості (особливо у видах діяльності, не пов'язаних із сільським господарством).

4.23. Територіальні схеми розвитку. ПРООН надалі надаватиме підтримку новаторським підходам до розвитку окремих територій за допомогою спеціальних ініціатив для уразливих регіонів і незаможних територіальних громад. Підкомпонент «Територіальні схеми розвитку» тісно пов'язаний із ініціативами з децентралізації та місцевого самоуправління, про які йшлося в параграфі 4.11. цього документа. Зокрема, надаватиметься підтримка процесам місцевого відродження та розвитку шляхом зміцнення діалогу між національними й регіональними зацікавленими сторонами, вдосконалення місцевого самоврядування, зміцнення приватного підприємництва, розвитку інфраструктури та полегшення доступу до якісних житлово-комунальних і соціальних послуг. ПРООН сприятиме розширенню мереж організацій місцевих громад, закладів освіти та охорони здоров'я, об'єднань бізнесу, волонтерських і молодіжних груп, які впроваджуватимуть заходи на місцевому рівні із поліпшення соціальних, економічних і екологічних умов проживання на окремих територіях. Стимулюватиметься економічний розвиток і створення робочих місць на базі посилення потенціалу з планування місцевого економічного розвитку, створення та забезпечення діяльності центрів підтримки підприємництва, розвитку схем кредитування і заощаджень на базі місцевих громад і створення можливостей для навчання підприємництва.

4.24. Загальна стратегія впровадження механізмів розвитку окремих територій ґрунтуватиметься на реалізації двох послідовних кроків. Спочатку відбудеться розширення наявних ініціатив з розвитку місцевих громад і окремих територій, які нині впроваджуються в районах і селах чотирьох областей, що постраждали від Чорнобильської аварії, в Автономній Республіці Крим, а також в таких містах як Івано-Франківськ, Миколаїв, Галич

та Новоград-Волинський. Потім, на підставі досвіду, отриманого під час роботи у вказаних місцевостях, ініціативи із розвитку місцевих громад та соціальної мобілізації впроваджуватимуться в інших областях; при цьому особливу увагу буде приділено східним регіонам України.

4.25. ПРООН і надалі надаватиме підтримку конкретним ініціативам з формування політики, які стосуються областей, що постраждали від Чорнобильської аварії, і Автономної Республіки Крим. Зокрема, надаватиметься допомога в розробленні нового законодавства та програм, пов'язаних із ліквідацією наслідків Чорнобильської аварії, і стимулюватиметься міжрегіональна співпраця між Україною, Росією та Білоруссю. Розроблятимуться політичні рекомендації щодо поліпшення соціальної інтеграції та забезпечення толерантності між багатонаціональними громадами в Криму; забезпечуватиметься моніторинг та вивчення ситуації із захищеністю населення.

4.26. Розбудова більш дієвої соціальної політики. ПРООН надаватиме допомогу уряду України у трансформуванні вигід економічного зростання в більш ефективну і гуманну соціальну політику. Буде ініційовано систематичний діалог із урядом та громадськими організаціями з питань реформування нинішньої системи соціальної допомоги та модернізації української пенсійної системи. Буде зміцнено спроможність органів влади до моніторингу бідності, а також розробки та оцінювання адресних програм соціальної допомоги, спрямованих на підтримку найбільш соціально незахищених верств населення. Передбачається також надати підтримку у розробці та впровадженні основних складових пенсійної реформи, покликаної підвищити сталість і надійність пенсійної системи України.

4.27. ПРООН співпрацюватиме з національними партнерами у сфері поліпшення якості й доступності освітніх та медичних послуг (особливо, у сільській місцевості) обстоюючи більш широке делегування управлінських повноважень органам місцевого самоврядування. Буде надано підтримку у досягненні української ЦРТ 2 – “Якісна освіта протягом всього життя”. Зокрема, зацікавленим сторонам в уряді буде надано допомогу в таких сферах як: (i) децентралізація управління освітою; (ii) підвищення прозорості бюджетних витрат на потреби освіти (у тому числі через впровадження механізмів громадського контролю на місцевому рівні); (iii) розробка сучасних навчальних програм, що відповідають вимогам ринку праці; та (iv) впровадження моніторингу якості освіти. Проводитимуться регулярні консультації щодо освітньої політики задля сприяння гармонізації українського законодавства у сфері освіти зі стандартами ЄС.

4.28. Буде вивчено можливості спільної реалізації програм агентствами ООН з метою запобігання дедалі більшому погіршенню стандартів у сфері охорони здоров'я та якості медичних послуг в Україні. Надаватиметься підтримка у проведенні загальнонаціонального обговорення важливих реформ у системі охорони здоров'я в Україні, а також оптимальних механізмів надання медичних послуг. ПРООН заохочуватиме політичні та інституційні реформи, що сприятимуть створенню належним чином керованої й адекватно фінансованої системи охорони здоров'я, здатної забезпечити надання населенню якісних, доступних, орієнтованих на потреби пацієнта та ефективних медичних послуг. Особливу увагу буде приділено поліпшенню надання профілактичної та первинної медичної допомоги, а також формуванню здорового способу життя. ПРООН також співпрацюватиме із зацікавленими сторонами на національному та міжнародному рівні з метою вироблення єдиних стандартів якості для державних та приватних провайдерів послуг у сфері охорони здоров'я.

4.29. Запобігання пандеміям. ПРООН сприятиме впровадженню комплексного міжсекторального й міждисциплінарного підходу до подолання складних загроз для здоров'я людей і тварин, таких як пташиний грип. Агентства ООН розроблять спільну програму для забезпечення допомоги уряду з боку мережі міжнародних експертів та для надання прикладів кращої світової практики у сфері підготовки до пандемій та проведення запобіжних заходів.

Ця програма буде основана на спроможності ПРООН координувати зусилля донорів та зацікавлених сторін в країні і надавати підтримку урядові у розробці та впровадженні комплексного плану дій, у разі виникнення загрози пандемії, який спиратиметься на внески уряду, донорської спільноти, громадських організацій та приватного сектора.

4.30. Реагування на загрозу ВІЛ/СНІДу. Спираючись на спільну стратегію Організації Об'єднаних Націй та розподіл функцій між агентствами ООН, ПРООН підтримуватиме національні зусилля щодо запобігання поширенню ВІЛ/СНІДу і гарантування дотримання прав людини для представників соціально-вразливих груп, а також людей, які живуть зі СНІДом. Буде надано допомогу профільним міністерствам у розробці секторальних стратегій боротьби з ВІЛ/СНІДом та програм розвитку лідерства. Обласним органам влади буде надано підтримку у сфері підвищення чутливості та обізнаності з проблемою ВІЛ та зміцнення регіональних механізмів координації. Буде забезпечено розбудову потенціалу органів місцевого самоврядування та інститутів громадянського суспільства у розробці та впровадженні планів дій щодо ВІЛ/СНІДу, основаних на національній стратегії, та підтримку місцевих новаторських ініціатив у цій сфері.

4.31. ПРООН сприятиме проведенню всеукраїнської гендерно-чутливих кампанії, спрямованої на подолання проблем, спричинених епідемією ВІЛ/СНІДу. Спираючись на успішний досвід мобілізації приватного сектора на підтримку "Пробігу заради життя", ПРООН і надалі розширюватиме співпрацю з бізнес структурами у цій сфері.

ЕНЕРГЕТИКА ТА ОХОРОНА ДОВКІЛЛЯ ЗАДЛЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ

4.33. ПРООН надаватиме підтримку урядові України з метою поліпшення державного екологічного управління та забезпечення виконання міжнародних зобов'язань у цій сфері. Буде проведено оцінку національного потенціалу (ОНП) в сфері екологічного управління та розроблено національний план дій щодо виконання Україною своїх зобов'язань у сфері охорони довкілля (зокрема, стосовно питань біорізноманіття, деградації земель/опустелювання та пом'якшення наслідків змін клімату). Очікується, що процес ОНП, а також інші стратегічні ініціативи ПРООН, сприятимуть розширенню діалогу, обміну інформацією та поглибленню співпраці між міністерствами, науковими інституціями, Національною Академією наук, НУО та приватним сектором і забезпечать інтеграцію принципів глобального сталого розвитку в національні та місцеві стратегії людського та економічного розвитку.

4.34. Зміни клімату /ефективність використання енергії. ПРООН надаватиме підтримку урядові України у досягненні глобальної мети у сфері захисту довкілля - пом'якшення змін клімату шляхом зменшення загального рівня споживання викопного палива і відповідно зменшення пов'язаних із цим викидів парникових газів. Підвищення ефективності використання енергії в Україні також сприятиме досягненню загальнонаціональної мети – зменшення нинішнього високого рівня залежності від іноземних постачальників енергоресурсів. ПРООН сприятиме впровадженню передбачених Кіотським протоколом "гнучких механізмів", досягненню великомасштабного підвищення рівня ефективності використання енергії у секторі комунального теплопостачання та підтримуватиме використання відновлюваних джерел енергії.

4.35. ПРООН допоможе Україні використати вигоди та економічні переваги, доступні через впровадження Кіотського протоколу, ратифікованого Україною у 2004 році. Буде надано допомогу у таких сферах як (i) розробка законодавчих документів та процедур для забезпечення відповідності вимогам Рамкової конвенції ООН про зміни клімату; (ii) створення відповідної інфраструктури; і (iii) підготовка й реалізація проектів спільного впровадження.

4.36. Буде забезпечено зміцнення місцевої спроможності щодо проведення систематичних заходів у сфері підвищення ефективності використання енергії та надано підтримку у впровадженні в пілотному –місті - Рівному - комплексного підходу до покращення попиту й пропозиції в цій сфері.. Буде надано підтримку енергосервісній компанії (ЕСКО), що розглядається як інноваційний механізм для забезпечення планування, фінансування та впровадження проєктів з підвищення ефективності використання енергії на муніципальному, регіональному і, зрештою, національному рівні. Крім того, забезпечення ефективності використання енергії здійснюватиметься через механізми мобілізації громад, що обговорювалися в параграфі 4.23. Підтримуватиметься формування партнерств між приватним сектором та бюджетними інституціями (зокрема, школами, лікарнями, комунальними компаніями тощо) з метою залучення інвестицій для фінансування проєктів енергозбереження. Крім того, буде розроблено і впроваджено навчальну програму з підвищення ефективності використання енергії для старших класів середніх шкіл.

4.37. ПРООН відіграватиме роль каталізатора в наданні Україні допомоги у сфері розвитку життєздатної індустрії відновлюваних джерел енергії. Буде надано технічну підтримку для поліпшення законодавчої та регуляторної бази, розбудови інституційного потенціалу ключових національних гравців, що розвивають екологічно чисту енергетику, та для залученні у цю галузь інвестицій приватного сектора. Наприклад, ПРООН надаватиме допомогу Україні у використанні її потенціалу вітроенергетики шляхом створення вздовж узбережжя південних українських регіонів мережі пілотних вітро-електрогенеруючих станцій.

4.38. Управління природними ресурсами та збереження біорізноманіття. ПРООН надаватиме допомогу урядові України у збереженні та відновленні природних і пошкоджених екосистем, та ландшафтів, а також зміні політики й практики у сфері управління природними ресурсами, що лишилися у спадок від радянських часів (зокрема у сфері лісового господарства, земле- та водокористування), в напрямі застосування принципів сталого розвитку.

4.39. Збереження біорізноманіття забезпечуватиметься через поліпшення законодавчої та регуляторної бази; зміцнення інституційного потенціалу; сприяння транскордонній співпраці; впровадження демонстраційних проєктів у окремих регіонах / місцевостях України. Наприклад, за підтримки Глобального екологічного фонду (ГЕФ) ПРООН надаватиме допомогу українським установам у запобіганні деградації земель та заохоченні екологічно чистих методів господарювання в лісних господарствах Карпат та Криму, а також у сталому використанні боліт і лісів Полісся. Для збереження глобально-значущого біорізноманіття буде застосовано подвійний підхід: (1) триватиме посилення “традиційних природоохоронних заходів” на вибраних заповідних територіях; і (2) будуть розроблені інноваційні механізми для збереження продуктивних ландшафтів. Протягом реалізації проєктів будуть розроблені нові або адаптовані існуючі економічні заходи та системи господарювання, які будуть спрямовані на підвищення біорізноманіття; окрім того, інституціям лісового та сільського господарства буде надана допомога для ефективної інтеграції цілей сталого розвитку у відповідні секторальні програми. Підтримувані ПРООН проєкти передбачатимуть розробку спеціальних механізмів відтворення, що можуть бути використані для збереження біорізноманіття в інших частинах країни або для створення системи загальних міжнародних / транскордонних заповідних територій.

4.40. ПРООН і надалі підтримуватиме транскордонну співпрацю між Україною, Росією та Білоруссю з метою подолання серйозних екологічних наслідків забруднення та деградації середовищ існування в басейні річки Дніпра. Буде надано допомогу у впровадженні стратегічної програми дій в басейні Дніпра, яка передбачатиме розробку механізмів моніторингу, приведення екологічного законодавства України у відповідність до вимог ЄС та впровадження екологічно чистих методів виробництва.

4.41 Структури та стратегії для сталого розвитку. ПРООН сприятиме розвитку структур нормативної бази та інституційних механізмів, що заохочуватимуть впровадження практичних методів сталого розвитку на всій території України. При цьому ПРООН використовуватиме територіальні підходи до розвитку та мобілізацію громад (описані в параграфах 4.23-4.24) з метою поліпшення екологічного управління на місцевому / муніципальному рівні. Буде зміцнено потенціал місцевих органів влади, екологічних НУО, громадських організацій та бізнесу до спільного визначення пріоритетних екологічних потреб і розробки та впровадження місцевих / муніципальних планів сталого розвитку. На основі досвіду, накопиченого в пілотних містах, будуть складені рекомендації щодо політики сталого розвитку в Україні.

Загальний бюджет*

<i>Компонент Програми</i>	<i>Базові ресурси (дол. США)</i>	<i>Інші ресурси (дол. США)</i>	<i>Всього (дол. США)</i>
Демократичне державне управління та доступ до правосуддя	3 631 880	32 686 920	36 318 800
Добробут, соціальна взаємодія та місцевий розвиток	2 583 560	23 252 040	25 835 600
Енергетика та охорона довкілля задля сталого розвитку	2 663 760	23 973 840	26 637 600
Усього	8 879 200	79 912 800	88 792 000

* У таблиці наведено орієнтовні цифри; фактичний обсяг фінансування залежатиме від реальної доступності для ПРООН глобальних ресурсів та внесків партнерських організацій.

Частина V. Стратегія партнерства

5.1. ПРООН підтримуватиме й розширюватиме існуючі партнерства з урядовими установами, парламентом, агентствами ООН, спільнотою донорів та громадськими організаціями заради досягнення амбітних цілей, визначених у новій програмі діяльності ПРООН в Україні. Співпраця з усіма зацікавленими сторонами в рамках кола п'ятань, що стосуються інтеграції з ЄС та досягнення національних ЦРТ, буде забезпечуватися через підтримку різних консультаційних механізмів, таких як Комісія Блакитної Стрічки, спеціальні секторальні робочі групи та зустрічі з координації діяльності донорів.

5.2. ПРООН прагнучим створити нейтральну платформу для політичних дискусій і досягнення консенсусу з вирішальних питань розвитку України. Використовуючи свої операційні спроможності, внутрішню ресурсну базу та здатність реагувати на нові можливості, ПРООН пропонуватиме платформу для створення загальносистемної програми надання допомоги Україні. Буде зміцнене партнерство з урядом з метою поліпшення відповідності діяльності ПРООН національним пріоритетам та забезпечення активної участі національних партнерів у здійснюваних заходах. ПРООН і надалі надаватиме стратегічну підтримку Секретаріатові Президента, Верховній Раді України, міністерствам, державним комітетам та Національному банку у сфері планування та впровадження демократичних і ринкових реформ. Дедалі більше будуть розвиватись партнерства з регіональними адміністраціями та виборними органами місцевого самоврядування, яким надаватиметься підтримка в реалізації нових повноважень у процесі децентралізації. Регіональні адміністрації та муніципалітети відіграватимуть провідну роль у визначенні пріоритетних областей підтримки та конкретних потреб у навчанні, а також в менеджменті спільних

проектів. Органи державної влади на всіх рівнях відіграватимуть дедалі більшу роль у сфері моніторингу та оцінювання спільних проектів.

5.3. ПРООН і надалі лишатиметься довіреним партнером громадських організацій, до числа яких належать: аналітичні центри, науково-дослідні інститути, засоби масової інформації, місцеві громади та численні НУО. Участь громадських організацій у формуванні політики та у процесі ухвалення рішень широко заохочуватиметься, як на національному, так і на місцевому рівні. ПРООН сприятиме зміцненню потенціалу українських аналітичних центрів та експертів і залучатиме їх до проведення опитувань та різних видів досліджень, а також до реалізації ініціатив, що пов'язані з розробкою стратегічних документів. Крім цього, партнерство з громадськими організаціями матиме вирішальне значення для реалізації всеукраїнських просвітницьких кампаній, локалізації ЦРТ, мобілізації громад й заохочення соціальної взаємодії.

5.4. ПРООН поглиблюватиме співпрацю з приватним сектором з метою формування системи корпоративної соціальної відповідальності та заохочення створення партнерств між державою і приватним сектором на національному та місцевому рівні. ПРООН допомагатиме залученню приватного сектора до співпраці з урядом у розробці законодавства та регуляторної бази, що сприятиме розвитку приватного сектора (особливо малих та середніх підприємств).

5.5. У системі ООН зміцнюватиметься співпраця між різними агентствами, задля підтримки національних пріоритетів та впровадження Рамкової програми допомоги ООН в Україні. Спільні програмні ініціативи реалізовуватимуться у збільшених масштабах для вирішення питань, окреслених тематичними групами ООН в Україні. Будуть організовані спільні заходи у сфері моніторингу, річні та проміжні оцінювання Рамкової програми допомоги ООН, а також будуть оновлені стратегії й необхідні процедури для забезпечення узгодженості та синергії між різними програмами агентств ООН в Україні.

5.6. Триватиме створення й підтримка стратегічних альянсів і партнерств із міжнародними організаціями, що працюють у сфері розвитку та із донорською спільнотою. ПРООН забезпечить платформу для проведення регулярних консультацій з донорами та підтримуватиме донорські організації у процесі коригування їхніх стратегій в Україні з урахуванням національних пріоритетів відповідно до вимог Паризької декларації про ефективність міжнародної допомоги. Міжнародні партнери та донорські організації дедалі більшою мірою залучатимуться до формування програм ПРООН, їхнього моніторингу та впровадження.

5.7. Для всіх програм в якості початкових ресурсів використовуватимуться внутрішні фонди ПРООН, окрім яких на засадах спільного фінансування будуть мобілізовані кошти уряду, муніципалітетів, організацій-донорів, приватного сектора та інших партнерів.

Частина VI. Управління програмою.

6.1 Програма буде реалізована в Україні під загальним координаційним керівництвом Міністерства економіки України. Міністерства, неурядові організації, агентства ООН, у тому числі, ПРООН залучатимуться до виконання заходів програми. Конкретні результати, яких передбачається досягти, будуть описані в річних робочих планах і складуть основу базової угоди між ПРООН та кожним із партнерів з впровадження щодо використання ресурсів. Посилання на "партнера(ів) з впровадження" слід розуміти, як посилання на "виконавчу установу(и)", як це передбачено СБУД.

6.2 У процесі планування і впровадження програми, ПРООН тісно співпрацюватиме з ключовими партнерами. Програма діяльності ПРООН в Україні буде побудована на

принципах реформи ООН, особливо спрощення та гармонізації шляхом забезпечення роботи у відповідності з гармонізованими спільними програмними інструментами в Україні, такими як: матриця результатів Рамкової програми допомоги ООН в Україні (РПД ООН), план моніторингу та оцінювання, рамкова таблиця результатів і ресурсів Плану дій програми ПРООН в Україні (ПДПУ) і річними робочими планами (РРП). У міру можливості, для впровадження програмних ініціатив, ПРООН та її партнери використовуватимуть мінімум необхідних документів, а саме, підписані ПДПУ та РРП. Однак, там, де це необхідно й доречно, готуватимуться і проектні документи, в яких серед інших матеріалів, використовуватимуться відповідні тексти із ПДПУ та РРП. ПРООН підписуватиме проектні документи з партнерами у відповідності з корпоративною практикою та місцевими вимогами. Відповідно до настанов з реалізації спільних програм, що були підготовлені Групою з розвитку ООН, буде посилено співпрацю між агентствами ООН, що забезпечить розробку нових програм та географічне зближення.

- 6.3 Атлас* допомагатиме у своєчасному та ефективному впровадженні різних ініціатив та сприятиме більш ефективному фінансовому моніторингу в менеджменті проектів та програми ПРООН.
- 6.4 Усі перерахунки коштів на користь партнерів із впровадження здійснюватимуться відповідно до річних робочих планів, узгоджених між зазначеним партнером та ПРООН.
- 6.5 Перерахування коштів для реалізації заходів, зазначених у РРП, може здійснюватися ПРООН з використанням однієї із зазначених далі процедур:
 1. Пряме перерахування коштів партнерові з впровадження:
 - a. Перед початком реалізації заходів (пряме перерахування коштів), або
 - b. Після завершення реалізації заходів (відшкодування видатків);
 2. Прямі платежі постачальникам або третім сторонам по зобов'язаннях партнерів із впровадження на основі запитів, підписаних затвердженим посадовцем партнера з впровадження;
 3. Прямі платежі на користь постачальників або третіх сторін по зобов'язаннях агентств ООН на підтримку заходів, узгоджених із партнерами з впровадження.
- 6.6 Пряме перерахування коштів має бути затребуване й проведене в межах періодів впровадження програми, які не перевищують трьох місяців. Відшкодування затверджених видатків має бути затребуване і здійснене в межах кварталу або після завершення виконання заходів. ПРООН не зобов'язана відшкодувати видатки, здійснені партнером із впровадження в розмірі, що перевищує затвержені суми.
- 6.7 Після завершення виконання будь-якого заходу залишкові кошти мають бути за взаємною згодою партнера з впровадження та ПРООН спрямовані на інші цілі або повернуті.
- 6.8 Процедури перерахування коштів, обсяг видатків, а також обсяги й періодичність проведення перевірок можуть залежати від результатів аналізу спроможності щодо управління державними фінансами у випадку якщо в ролі партнера із впровадження виступає державна організація та від оцінювання потенціалу фінансового управління партнера з впровадження, який не належить до системи ООН. Таке оцінювання може проводити кваліфікований консультант, зокрема, державна аудиторська фірма, вибрана ПРООН. У проведенні цього оцінювання можуть брати участь представники партнера з

* Атлас є програмним забезпеченням, що використовується ПРООН у всьому світі для планування проектів, забезпечення фінансового управління та звітування.

впровадження. Партнер з впровадження може також брати участь у процесі добору консультанта.

- 6.9 Процедури перерахування коштів, обсяг видатків, а також обсяги й періодичність проведення перевірок можуть бути переглянуті у процесі реалізації програми з урахуванням висновків, зроблених за результатами моніторингу виконання програми, моніторингу видатків, звітування та аудиту.
- 6.10 Докладатимуться значні зусилля з пошуку додаткових джерел фінансування для виконання рамкової таблиці результатів і ресурсів та забезпечення сталості програми. Здійснюватиметься пошук ресурсів у формі спільного фінансування витрат, трастових фондів або грошових партнерських внесків уряду з метою забезпечення фінансування програми.

Частина VII. Моніторинг та оцінка.

- 7.1 Моніторинг та оцінювання ПДПУ буде здійснюватися відповідно до матриці результатів РПД ООН та плану моніторингу й оцінювання. Уряд та ПРООН відповідатимуть за створення необхідних механізмів та інструментів моніторингу й оцінювання, а також за проведення аналізу з метою забезпечення неперервного моніторингу та оцінювання ПДПУ для гарантування ефективного використання ресурсів програми і забезпечення відповідальності, прозорості та чесності. Партнери з впровадження періодично звітуватимуть про прогрес, досягнення та результати своїх проектів, зазначаючи проблеми, що виникли в перебігу впровадження проектів, а також повідомляючи про використання ресурсів, як це передбачено в річних робочих планах. Звітування буде організоване відповідно до процедур, у міру можливостей, гармонізованих з тими, що їх застосовують агентства ООН.
- 7.2 Регулярно публікуватиметься звіт «Цілі розвитку тисячоліття, Україна», який буде основою для звітування про виконання РПД ООН і доповнюватиметься річним звітом та робочим планом Координатора системи ООН в Україні. Буде визначено зв'язок між показниками для вимірювання досягнення результатів зазначених у РПД ООН та ролі цих результатів у досягненні ЦРТ. ПРООН, також, і надалі складатиме орієнтовані на результати річні звіти, що даватимуть змогу проаналізувати основні результати у сфері розвитку, досягнуті протягом певного року.
- 7.3 Керівництво всіма програмами забезпечуватимуть дорадчі та наглядові ради, засідання яких проводитимуться не рідше, ніж раз на рік з метою перегляду досягнень програм, коригування програмних стратегій і формулювання конкретних рекомендацій щодо майбутніх заходів. Практика оцінювання результатів проектів та програм буде продовжена і в наступному програмному циклі, що дасть змогу керівництву ПРООН оцінити стан справ у досягненні запланованих результатів, задокументувати зроблені висновки, сформулювати рекомендації щодо майбутньої стратегії та зібрати базову інформацію для формулювання наступної програми в Україні.
- 7.4 Партнери з впровадження згодні співпрацювати з ПРООН для забезпечення моніторингу усіх заходів, підтримуваних перерахуванням коштів, і забезпечать доступ до відповідних фінансових документів та працівників, відповідальних за використання коштів, наданих ПРООН. З цією метою партнери з впровадження згодні на таке:
1. Періодичні перевірки на місцях та вибіркові перевірки фінансових документів з боку ПРООН або її представників,

2. Моніторинг заходів в рамках програм, згідно зі стандартами ПРООН та рекомендаціями щодо організації відряджень та здійснення моніторингу на місцях,
 3. Проведення спеціальних або планових аудиторських перевірок. ПРООН у співпраці з іншими агентствами ООН (та за бажанням, за консультативної підтримки з боку Міністерства економіки України) розробляють річний план проведення аудиторських перевірок, віддаючи перевагу аудиту тих партнерів із впровадження, які отримують великі обсяги грошової допомоги з боку ПРООН, і чия спроможність у сфері фінансового управління потребує зміцнення.
- 7.5 З метою полегшення проведення перевірок партнери з впровадження та ПРООН можуть домовитись про використання інструментів моніторингу та фінансового контролю програми для обміну даними і проведення аналізу.
- 7.6 Аудиторські перевірки виконуватимуться за дорученням ПРООН із залученням приватних аудиторських служб.
- 7.7 Оцінювання та аудит недержавних організацій-партнерів із впровадження здійснюватимуться відповідно до правил та процедур, визначених ПРООН.

Частина VIII. Зобов'язання ПРООН

- 8.1 ПРООН забезпечуватиме узгодження між ПДПУ/ річними робочими планами, матрицею результатів РПД ООН та ЦРТ, включаючи звітування про моніторинг та оцінювання. Розподіл відповідальності між ПРООН, урядом та партнерами з впровадження буде здійснено через річні огляди та регулярне звітування про досягнутий прогрес.
- 8.2 У разі прямого перерахування коштів або відшкодування видатків ПРООН повідомлятиме партнера з впровадження про суми, затверджені ПРООН і перераховуватиме кошти партнерові з впровадження протягом не більш як 14 банківських днів.
- 8.3 У разі прямого перерахування коштів постачальникам або третім сторонам по зобов'язаннях партнерів із впровадження на підставі запитів, підписаних затвердженим посадовцем партнера з впровадження; або постачальникам або третім сторонам по зобов'язаннях ПРООН на підтримку заходів, узгоджених із партнерами з впровадження, ПРООН здійснюватиме платежі протягом не більш як 14 банківських днів.
- 8.4 ПРООН не несе жодної прямої відповідальності за умовами контрактів укладених між партнерами з впровадження й третіми сторонами - постачальниками.
- 8.5 У разі, якщо тому самому партнерові з впровадження перераховують кошти кілька агентств ООН, моніторинг виконання програми, фінансовий моніторинг та аудит здійснюватиметься спільно або скоординовано із згаданими агентствами ООН.

Частина IX. Зобов'язання уряду

- 9.1 Уряд дотримуватиметься зобов'язань, взятих на себе відповідно до положень Стандартної базової угоди про допомогу (СБУД) від 18 червня 1993 року. Уряд дотримуватиметься положень Конвенції про привілеї та пільги агентств ООН стосовно до майна ПРООН, її коштів та активів, а також її посадовців та консультантів. Крім того, уряд застосовуватиме до ПРООН, її посадовців та інших осіб, що надаватимуть послуги від імені ПРООН, привілеї та пільги, передбачені в СБУД.

- 9.2 Якщо уряд забезпечує спільне фінансування заходів в рамках ПДПУ, застосовуватимуться наступні положення, котрі мають бути включені до угоди про спільне фінансування між ПРООН та урядовою установою:
- i. Порядок розрахунків та банківські реквізити ПРООН.
 - ii. Сума платежу у разі, якщо він здійснюватиметься в іншій валюті, ніж долари США, визначається із застосуванням робочого обмінного курсу ООН, чинного на момент здійснення платежу. У разі змін робочого обмінного курсу ООН до повного використання ПРООН цього платежу, баланс коштів має бути відповідним чином скоригований. У разі, якщо при цьому буде зафіксовано відхилення від балансу коштів, ПРООН інформує про це уряд з метою визначення того, чи може бути забезпечене додаткове фінансування з боку уряду. У разі, якщо забезпечити додаткове фінансування буде неможливо, ПРООН може зменшити, призупинити або остаточно припинити надання допомоги для виконання ПДПУ.
 - iii. Наведений вище порядок платежів враховує вимогу, згідно з якою платежі мають здійснюватися перед впровадженням планових заходів. Цей порядок можна змінити для того, щоб забезпечити його відповідність виконанню ПДПУ.
 - iv. ПРООН отримуватиме й розпоряджатиметься отриманими коштами відповідно до інструкцій, правил та директив ПРООН.
 - v. Усі фінансові рахунки й платежі мають бути виражені у доларах США.
 - vi. У разі очікування або виявлення непередбачуваного збільшення видатків або зобов'язань (внаслідок впливу інфляційних чинників, коливань обмінних курсів або непередбачуваних обставин) ПРООН має своєчасно подати урядові додатковий розрахунок із зазначенням необхідного додаткового фінансування. Уряд має використати усі свої можливості для отримання додаткових необхідних коштів.
 - vii. У разі, якщо зазначені вище платежі не будуть отримані у відповідності з порядком здійснення платежів або в разі, якщо додаткове фінансування відповідно до наведеного вище параграфа не надійде від уряду або інших джерел, допомога, яку ПРООН надає для виконання ПДПУ, згідно із цією угодою, може бути зменшена, призупинена або остаточно припинена.
 - viii. Будь-який відсотковий дохід, отриманий на Внесок, має бути перерахований на рахунок ПРООН і використаний відповідно до процедур, встановлених ПРООН.
 - ix. Згідно з рішеннями та директивами виконавчої ради ПРООН, відображеними в розділі "Політика щодо відшкодування витрат із інших джерел", із суми Внеску мають відшкодовуватися витрати з боку ПРООН у двох окремих категоріях видатків, пов'язаних із наданням послуг підтримки, а саме:
 - (a) Непрямі видатки здійснені штаб-квартирою ПРООН та структурами українського офісу у зв'язку з наданням послуг загальної управлінської підтримки (ЗУП). Для покриття цих ЗУП-витрат із внеску стягується плата, що дорівнює 7 % або принаймні не менше за 5%.
 - (b) Прямі видатки, пов'язані із наданням ПРООН і/або виконавчим органом, чи партнером із впровадження послуг підтримки впровадження (ППВ) тією мірою, якою ці витрати однозначно пов'язані з конкретною програмою/проектом, вони інтегруються в бюджет проекту відповідним бюджетним рядком, а у випадку можливості чіткої ідентифікації транзакційних послуг стягуються з проекту/програми за стандартними ставками відрахувань на надання послуг.

Сукупний обсяг коштів, передбачених бюджетом ПДПУ, разом із оцінюваними видатками на відшкодування відповідних послуг підтримки не повинні перевищувати загального обсягу ресурсів, виділених ПДПУ, згідно з цією угодою.

- x. Власником обладнання, товарів та іншого майна, придбання якого фінансувалося за рахунок Внеску, вважається ПРООН. Питання, пов'язані з переданням права власності ПРООН, розв'язуватимуться згідно з вимогами відповідних правил та процедур ПРООН.
 - xi. Внесок підлягатиме внутрішнім і зовнішнім процедурам аудиту, передбаченим виключно у фінансових інструкціях, правилах та директивах ПРООН
- 9.3 Буде впроваджено механізми планування, моніторингу та оцінювання прогресу Програми ПРООН в Україні, що передбачатимуть залучення громадських організацій та інших партнерів у сфері розвитку. Уряд також зобов'язується періодично організовувати наради з питань перегляду програми, планування та формування спільної стратегії, а також, там де це доречно, координації діяльності секторних та тематичних партнерських груп у сфері розвитку з метою сприяння залученню до участі донорів, громадських організацій, приватного сектора та агентств ООН. Крім того, уряд сприятиме організації періодичних відряджень персоналу ПРООН та визначених посадовців з метою проведення моніторингу, зустрічей з бенефіціарами, оцінювання досягнутого прогресу та впливу внаслідок використання ресурсів програми. Уряд своєчасно забезпечуватиме ПРООН доступ до будь-якої інформації стосовно змін у законодавстві та політиці, що відбуватимуться у процесі впровадження ПДПУ і можуть вплинути на співпрацю.
- 9.4 Партнери з впровадження для подання запиту на переказ коштів чи забезпечення згоди ПРООН на відшкодування або пряму оплату планованих видатків подають стандартний звіт про схвалення використання коштів та затвердження видатків (Fund Authorization and Certificate of Expenditures (FACE) report), в якому мають бути відображені заходи, передбачені річним робочим планом (РРП). Партнери з впровадження використовуватимуть FACE для звітування про використання отриманих коштів. Кожний партнер із впровадження має визначити посадовця(ів), уповноваженого/них подавати деталі розрахункового рахунку, вимагати та затверджувати використання коштів. Звіт FACE підписуватиме уповноважений посадовець(ці) Партнера із впровадження.
- 9.5 Кошти, перераховані партнерам із впровадження, мають витратитися лише на потреби виконання заходів, передбачених і узгоджених у РРП.
- 9.6 Кошти, отримані урядом та національними партнерами з впровадження, що належать до НУО, мають використовуватися згідно з визначеними національними правилами, політикою та процедурами, що відповідають міжнародним стандартам, і зокрема, гарантують, що кошти витрачаються на виконання заходів, передбачених та узгоджених у РРП, і гарантують подання до ПРООН звітів про повне використання усіх отриманих коштів не пізніше, ніж через шість місяців після отримання коштів. У разі, якщо якийсь із національних правил, напрямів політики чи процедур не відповідає міжнародним стандартам, застосовуватимуться правила, політика та процедури ПРООН.
- 9.7 У разі отримання коштів міжнародними НУО та державними організаціями - партнерами з впровадження - вони мають використовуватись у відповідності із

міжнародними стандартами, зокрема, має бути гарантовано витрачання коштів лише на виконання заходів, передбачених і узгоджених у РРП, та гарантовано подання до ПРООН звітів про повне використання усіх отриманих коштів не пізніше, ніж через шість місяців після отримання коштів.

9.8 З метою сприяння проведенню планових та спеціальних аудиторських перевірок кожний із партнерів із впровадження, що отримує кошти від ПРООН, надаватиме ПРООН чи її представникам своєчасний доступ до:

- Усіх фінансових документів, що забезпечують документування трансакцій з коштами, перерахованими від ПРООН;
- Всієї необхідної документації та персоналу, пов'язаних із функціонуванням внутрішньої системи контролю партнера з впровадження, через яку відбувалося перерахування коштів.

9.9 Висновки за результатами кожної аудиторської перевірки повідомлятимуться партнерові з впровадження та ПРООН. Крім того, кожний партнер із впровадження має:

- Отримати та переглянути звіт про результати аудиторської перевірки, складений аудитором.
- Своєчасно подати до ПРООН, яка забезпечила перерахування коштів, заяву про визнання або відхилення кожної рекомендації за результатами аудиторської перевірки
- Своєчасно вживати заходи із впровадження прийнятих рекомендацій аудиторів.
- Щокварталу повідомляти установи ООН про заходи, вжиті з метою впровадження прийнятих рекомендацій.

Частина X: Інші положення

10.1. Цей План заходів програми діяльності ПРООН в Україні заміняє Рамковий документ зі співпраці з Україною на 2001-2005 роки і може бути змінений за спільною згодою обох сторін на підставі рекомендацій, вироблених під час засідання, присвяченого обговоренню спільної стратегії.

ЗАСВІДЧУЮЧИ ЗАЗНАЧЕНЕ ВИЩЕ, сторони, які підписалися, маючи належні повноваження, підписали цей План заходів програми діяльності ПРООН в Україні дня

Від імені Уряду України

Підписано

Прізвище: Л. Мусіна

Посада: Заступник Міністра економіки
України

Від імені Програми розвитку ООН в
Україні

Підписано

Прізвище: Френсіс М. О'Доннелл

Посада: Постійний представник
ПРООН в Україні